

A black and white photograph of two Czechoslovak soldiers in a forest. The soldier on the left is wearing a helmet with a star emblem and a uniform with a sergeant's rank insignia. He is holding a small notebook. The soldier on the right is also wearing a helmet and a uniform, and is holding a larger notebook. They are both looking at their notebooks. The background is a dense forest with many trees.

MICHAL DLOUHÝ

PŘÍPADY Z ČETNICKÝCH ZÁPISNÍKŮ

PRAGO LINE
EDICE OTISKY

PRAGO LINE

Autor a nakladatel děkují

Zdravotní pojišťovně ministerstva vnitra ČR
za podporu při vydání této knihy

Michal Dlouhý

**PŘÍPADY
Z ČETNICKÝCH
ZÁPISNÍKŮ**

Praha 2023

Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE

© JUDr. Michal Dlouhý, Ph.D., 2023
© Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE 2023

ISBN: 978-80-7517-048-4 tištěná kniha
ISBN: 978-80-7517-049-1 – pdf

Mám v životě chvíle, kdy bych chtěl být četníkem. Stává se mi to pravidelně po přečtení nové knihy Michala Dlouhého. Mám moc rád zajímavé příběhy lidí, kterým jsme si zvykli říkat obyčejní. Nezřídka se mi příběhy radosti i strasti ze života četníků promítají i do snů. Je to především tím, že nám autor předkládá ne soubor suchých dat a faktů, ale živé příběhy lidí, kteří plnili svoje úkoly, pracovali jak nejlépe uměli, a tím chránili naší bezpečnost a dělali náš život snesitelnější. Ke své práci přistupovali jako k poslání, a ne jenom jako k zaměstnání. Věděli, že je nečekaně lehký život a snažili se překonávat všechny jeho nástrahy a snažili se ho co nejlépe poznávat a zlepšovat.

V knihách Michala Dlouhého je příjemné sledovat jeho zasvěcené a trpělivé úsilí, s kterým nám zpřístupňuje život četníků do všech podrobností s důrazem na jejich vývoj, snahu a nutnost učit se novým věcem, přizpůsobovat se změněným podmínkám, být chytřejší a rychlejší než ti druzí. Co ve vyprávění jasně dominuje, je zaujatost pro svou práci a oddanost zemi, ve které žili a které sloužili. A to je odkaz i do dnešní doby. Jedině poctivá každodenní práce, která dává smysl a kterou děláme rádi a s pocitem, že nás baví nám pomáhá stát se mistrem svého oboru. V dnešní uspěchané době musíme být zvědaví a učenliví, jen tak se může z obyčejného pracovníka v jakémkoliv oboru stát špičkový profesionál. Ale ani technicky a odborně skvěle zvládnuté řemeslo nestačí, není-li v něm přítomno osobní nasazení. Právě to odlišuje v konečném důsledku průměrné od tahounů, které každý kolektiv či tým potřebuje. Až do svého snažení vedle umu vložíte i srdce, můžete jít ostatním příkladem. A takoví jsou i hrdinové knížek Michala Dlouhého. Nemění historii, ale jdou příkladem. Neokázale, samozřejmě.

Ještě jedna věc se mi na knihách Michala Dlouhého moc líbí. Je to jeho pohled životního optimisty. A to je také velmi příjemné. Humor v jeho knihách vychází z jeho přístupu k životu. Spravedlnost a řád, kterému jeho četníci slouží, činí náš svět příjemným místem k životu. A k takovému legrace patří. Proto mám rád knihy Michala Dlouhého. Nabízí mi dosud neznámé pohledy na dobu a lidi, kteří jsou nám velmi podobní. V případě jeho četníků by bylo moc dobře, kdyby to byla pravda. A i proto mám občas chuť se stát četníkem. Doufám, že podobný pocit po přečtení knihy budete mít i vy.

MUDr. David Kostka, MBA,
generální ředitel ZP MV ČR

PÁR ŘÁDKŮ ÚVODEM

Četník jdoucí do služby musel být dle předpisů nejen ustrojen, ale také zpravidla úplně vyzbrojen, což znamenalo mít nabitou pušku, vztýčený bodák a dále mít u sebe svěrací a spojovací řetízky, psací potřeby, zápisník, služební knížku a pátrací pomůcky.

Zápisník byl totiž nepostradatelnou pomůckou každého správného příslušníka četnického sboru. Mnohdy četníkovi sloužil jako důkaz, že jsou správné údaje, které uvedl v udání či ve zprávě o zatčení. V zápisníku měl četník podrobné záznamy o řešených případech, stejně tak jako stručné poznámky o vlastních zjištěních či informace získané prostřednictvím konfidentů. Ty často posloužily mnohdy i po dlouhé řadě let k úspěšnému vyřešení kriminálních případů, dopadení a usvědčení jejich pachatelů. Z tohoto důvodu bylo dobře si každý zápisník pečlivě uschovat pro případné budoucí využití.

Pátracími pomůckami byla ve smyslu § 9 Služební instrukce pro četnictvo rozuměna pátrací knížka. Dále bylo četníkům doporučováno: „Aby měli ještě s sebou dobré hodinky, peníze nutné na výdaje na dráze nebo na poště, pečatítko (případně nálepky s razítkem stanice), pečební vosk, motouz k balení, zápalky s kouskem svíčky, metrovou míru (nejlépe krejčovskou, aby mohly být měřeny i věci oblé), tiskopisy protokolů a potvrzení o domovních prohlídkách, indigový papír, vzorce rodopisu pro trestní oznámení, vzorec pro sepsání popisu osoby, eventuálně kancelářský papír s obálkou, konečně výpis příjezdu a odjezdu vlaků z okolních železničních stanic pro případ pronásledování pachatele na stopě samé.“

Služební knížka sloužila četníkovi jako potvrzení, že je ve službě, a platila také jako cestovní průkaz na drahách k použití vojenského tarifu. Kromě toho byla četníkovi poskytována v nádražních restauracích sleva 25 % ze schváleného ceníku pro pokrmy.

O tom, jak má být četník odcházející do služby vyzbrojen a vyzbrojen rozhodoval velitel četnické stanice nebo jeho zástupce a zvažoval přitom všeobecné místní a osobní poměry, zvláštní okolnosti a pravděpodobné překážky výkonu dotčené služby.

Michal Dlouhý, Ph.D., vrchní policejní rada v. v.
www.cetnik-michal-dlouhy.cz

GUSKŮV
ČETNICKÝ ZÁPISNÍK
A KALENDÁŘ
1929.

Nakladatel J. Gusek v Kroměříži.
První nakladatelství služebních tiskopisů a odborné
knihkupectví pro četnictvo a knihtiskárna.

PŘÍPAD VIDIN ZAVRAŽDĚNÉ

Hned po ránu 2. července 1921 byla četnická stanice Žakarovce v politickém okrese Gelnica přivolána do 9 kilometrů vzdálené obce Margecany. V tamní církevní škole v Rolové Hutě nedaleko Margecan došlo k zavraždění učitelky Amrichové.

Na místo se okamžitě vypravil velitel četnické stanice vrchní strážmistr Klement Tomečka s jedním z podřízených strážmistrů.

V církevní škole nacházející se nedaleko železničního náspu byla ráno obecním starostou nalezena zavražděná učitelka.

Tělo zavražděné, 24 roků staré a nedávno rozvedené učitelky Mar-kéty Amrichové, leželo na dlažbě v chodbě školní budovy v tratolišti krve a u její hlavy byl postaven květináč s velkou květinou.

Vraždu objevil právě obecní starosta, který si povšiml, že učitelka nevychází ze školy, jak bylo jejím každodenním zvykem. Dal tedy otevřít dveře a našel zde na chodbě tělo učitelky ležící v kaluži krve, proto ihned poslal do Žakarovců pro četníky.

Poté starosta ještě zjistil, že v uzamčeném pokoji se nacházel syn zavražděné, kterého nechal odvést k sousedům. První starostovo podezření padlo na bývalého manžela zavražděné Julia Amricha, kterého spatřil v obci ještě před tím, než šel ke škole.

Podezření na Amricha zesilovalo ještě tím, že předchozího večera učitelka Amrichová přiběhla do hostince a žádala starostu, aby šel jejího opilého bývalého muže od školy vyhnat, že z něho má strach. Když společně přišli ke školní budově, Amrich zde již nebyl.

Proto první kroky četníků vedly do Amrichova bytu, kde však nebyl zastížen. O případu vrchní strážmistr Tomečka vyrozuměl všechny okolní četnické stanice se žádostí o pátrání po Juliu Amrichovi, důvodně podezřelém ze spáchání vraždy, a dále vyrozuměl okresní četnické velitelství v Gelnici se žádostí o zajištění vyslání soudní komise od tamního okresního soudu k soudnímu ohledání těla zavražděné.

Až pozdě odpoledne se na místo dostavila soudní komise a spolu s ní i okresní četnický velitel v Gelnici nadporučík výkonný Ladislav Rosina. Při soudním ohledání bylo zjištěno, že zavražděná byla zasažena střelnou zbraní nad srdeční krajinou a střela pod levou lopatkou z těla vyšla.

Následně provedenou pitvou v márnici místního hřbitova bylo druhý den dopoledne zjištěno, že střela prošla plícemi nad srdcem, přetřela vratnou žílu, následkem čehož žena během několika desítek vteřin dokonala.

Z bytu učitelky nebylo nic odcizeno, a tudíž byl naprosto vyloučen loupežný motiv činu.

Jedinou stopou byla zdeformovaná střela pocházející pravděpodobně z revolveru, jelikož se v uzavřené místnosti nepodařilo přes veškerou snahu nalézt nábojnici, kterou by zde jistě zanechala automatická pistole v případě jejího použití.

Na základě vyhlášeného pátrání byl Amrich dopaden a zatčen druhý den odpoledne na místě vzdáleném od místa činu více než deset kilometrů četnickou stanicí Klembark v politickém okrese Prešov a byl dodán do vyšetřovací vazby ve věznici krajského soudu v Prešově.

Přestože Amrich při svých výsleších jak četnictvu, tak i vyšetřujícímu soudci popíral spáchání vraždy na své bývalé manželce, řada okolností svědčila proti němu.

Proto byl na konci dubna 1922 Julius Amrich postaven před porotu krajského soudu v Prešově. Ta však nenabyla přesvědčení, že by byl spáchal vraždu své bývalé manželky, a soud jej proto osvobodil a propustil ze soudní vazby.

Ani přes pokračující snahu četnictva se nepodařilo pachatele činu usvědčit a vražda Markéty Amrichové byla stále vedena v Přehledu činů, jejichž pachatele se nepodařilo vypátrat, vedeném na četnické stanici Žakarovce a od roku 1928 i na nově zřízené pátrací stanici u okresního četnického velitelství v Košicích.

V roce 1935 byla četnická stanice Žakarovce i s celým osazenstvem přemístěna právě do Margecan.

Na svátek památky upálení Mistra Jana Husa v úterý 6. července 1937 měl štábní strážmistr Josef Sucharda z četnické stanice Margecany předepsanu staničním velitelem vrchním strážmistrem Janem Severou celodenní služební obchůzku.

Když se štábní strážmistr vpoledvečer vracel po stanovené trase zpět do Margecan do četnických kasáren, potkal svého známého Julia Amricha. Jelikož měli společnou cestu, dali se spolu do řeči. Mezi řečí přišlo i na starou vraždu Amrichovy bývalé manželky Markéty, ke které došlo

před více než 16 lety. Při tom se k velkému překvapení četníka Amrich přiznal, že to byl on, kdo svoji bývalou manželku zastřelil.

Bývalého železničního úředníka, propuštěného ze služby pro nadměrné pití alkoholu, navštěvovala za bezesných nocí vidina zavražděné manželky tak dlouho, až jej přiměla k přiznání spáchaného zločinu.

Štábní strážmistr Sucharda odvedl Julia Amricha na nedalekou četnickou stanici, kde za přítomnosti staničního velitele vrchního strážmistra Severy zpověď o jím spáchaném zločinu zopakoval.

V obsírném doznání Amrich uvedl, že svoji bývalou manželku Markétu rozenou Nagyovou poznal v roce 1912, kdy již byl železničním úředníkem. Po roční známosti se vzali a krátce po vypuknutí Velké války se manželům narodil syn pokřtěný po otci Julius. Krátce nato musel narukovat na vojnu. Jeho dlouhá nepřítomnost se projevila na rozvratu manželství. Učitelka manželovu nepřítomnost vyřešila tak, že navázala poměr s mladým železničním úředníkem, který nastoupil na původní manželovo místo. Když se v roce 1919 domů do Rolové Huty vrátil, zjistil úplný rozvrat manželství. Svůj žal začal utápět v alkoholu. Když jej služebně přeřadili do čtyřicet kilometrů vzdálených Kostolan nad Hornádom, byl osud manželství naprosto zpečetěn. Poté, co se po půl roce vrátil do služby v Margecanech, nejevil už žádný zájem ani o manželku, ale ani o jejich syna a oddával se pouze pití. V březnu 1921 bylo manželství na základě ženiny žádosti u krajského soudu v Prešově rozloučeno. Přesto on nepřestal docházet do Rolové Huty, kde jeho již bývalá manželka stále vyučovala, a vybízel ji, aby svoji žádost o rozlukou manželství odvolala, což ona odmítla učinit.

V den, kdy k činu došlo, odjela ráno učitelka Amrichová do Prešova, aby si tam vyřídila nějaké záležitosti na berní správě. Když se až k večeru vrátila domů, seděl on podnapilý u školy a nechal si hrát cikánem do ouška. Ona se s ním odmítla bavit a odešla. Proto se sebral a šel do jedné z hospod v Margecanech, kde zhruba do 21 hodin popíjel alkohol. O půlnoci se ale vrátil do Rolové Huty. Zatloukl na dveře školy, ale nikdo se neozýval. Rozbil proto kameny několik oken. Potom přelezl plot a zadem vešel do budovy školy. Na chodbě se setkal se svojí bývalou manželkou, kterou probudilo řinčení skla a šla se podívat, co se děje. Jakmile ji spatřil, vytáhl revolver a ze vzdálenosti několika kroků po ženě vystřelil. Poté, co ona upadla na zem, vešel do ložnice, kde

spal jejich syn, vzal zde květináč s velkou kytkou a ten postavil ke hlavě mrtvoly. Potom zamkl místnost, kde spal syn, a utekl. Revolver při tom zahodil do řeky Hornád.

Vrchní strážmistr Severa o vzniklé situaci telefonicky vyznamenal četnickou pátrací stanici Košice, jejímuž veliteli vrchnímu strážmistru Janu Koršovi ve věznici okresního soudu v Gelnici, kam byl dodán, Amrich své doznání zopakoval.

Následně byl na podzim roku 1937 Julius Amrich postaven před porotu krajského soudu, tentokrát v Levoči.

PŘÍPAD ODŠTRANĚNÍ NEPOHODLNÉ SVĚDKYNĚ

Po úspěšném absolvování školy pro výcvik četníků na zkoušku u doplňovacího oddělení zemského četnického velitelství pro Čechy v Praze byli dnem 1. března 1924 přemístěni na své první služební působiště četníci na zkoušku desátník Josef Gleisner a četař Antonín Jirků. K tomu byli na odchodnou oba povýšeni do hodnosti závodčího, čímž se odstra-

nil rozdíl v jejich hodnotech dosažených před nástupem k četnictvu u vojska.

Byli přiděleni k četnickému oddělení Náchod a v rámci něho byli oba zařazeni na četnickou stanici Slatina nad Zdobnicí v politickém okrese Žamberk, jejímž velitelem byl vrchní strážmistr Josef Brož. Po uvedení okresním četnickým velitelem v Žamberku nadporučíkem výkonným Aloisem Štíchou na jejich první služební působiště si postupně mladí adepti četnického povolání začali osvojovat nejprve místní a následně i osobní znalost ve svěřeném staničním služebním obvodu. Zajímavostí bylo, že se oba četníci na zkoušku ze školy navzájem vůbec neznali, neboť desátník Gleisner byl zařazen do třídy A a četař Jirků do třídy B.

Doslova prvním případem, se kterým se na slatinské četnické stanici setkali, bylo pohřešování Anny Divíškové, zaměstnané u mlynáře Josefa Teplého v obci Peklo, spadající do jejich staničního služebního obvodu. Jednalo se o 24 roků staré svobodné děvče, pracující ve mlýně již více než tři roky. Velitel stanice vzal oba nové podřízené do devět kilometrů vzdáleného mlýna s sebou, jelikož to byl jejich první skutečný případ, aby věděli, jak se v praxi v takovéto situaci postupuje.

Výslechem osazenstva mlýna vedeným vrchním strážmistrem Brožem bylo zjištěno, že Divíšková byla dne 2. března 1924 vylákána dopisem od nějakého mládence na schůzku, která měla být ve 20 hodin. Na tuto schůzku odešla a již se nevrátila. Od mlynáře byl získán popis pohřešované i jejího oblečení, což si oba četníci na zkoušku poznamenali do svých zbrusu nových četnických zápisníků. Fotografie děvčete bohužel k dispozici nebyla.

Přesně ve smyslu Pokynů pro službu pátrací a daktyloskopickou bezpečnostních orgánů, sestavených kapitány Josefem Povondrou a Oldřichem Pinkasem, vypracoval závodčí Gleisner Zprávu o zmizelé osobě a závodčí Jirků zpracoval Pátrací oběžník, který byl rozeslán na všechny četnické stanice a státní policejní úřady v Čechách.

Po několika dnech byl velitel četnické stanice se závodčím Gleisnerem na služební obchůzce a závodčí Jirků vykonával svoji první službu pohotovostního četníka na četnické stanici. Do staniční kanceláře přiběhl mladík ze mlýna Josefa Teplého, že v řece Zdobnici bylo nalezeno tělo Anny Divíškové.

Závodčí Gleisner si poznamenal nacionále oznamovatele nálezu, napsal veliteli četnické stanice vzkaz a po ustrojení a vyzbrojení se vydal na místo.

Bylo dost dobře možné, že se s kolegy cestou potká, neboť trasa jejich obchůzky vedla přes vyhlídku a Libštejn zpět do Slatiny, tudíž nedaleko místa nálezu těla pohřešované dívky.

Až když se s oznamovatelem blížili na místo, zjistil závodčí Gleisner, že staniční velitel je již na místě. Nález pohřešované jim totiž byl, jak se dalo předpokládat, ohlášen během obchůzky.

Tělo dívky s roztříštěnou hlavou leželo v řece přímo pod strmou skálou vysokou 23 metrů. Podle rozdupané půdy a otrhaného mechu po okraji skály bylo zřejmé, že tam došlo k velkému zápasu.

Závodčí Jirků byl velitelem četnické stanice vyslán do pět kilometrů vzdáleného Rychnova nad Kněžnou, aby u tamního okresního soudu vyžádal vyslání soudní komise k ohledání těla mrtvé dívky.

Při soudním ohledání bylo mezi prsty rukou nalezeno větší množství hlíny a v zatáté dlani pravé ruky dívka svírala chomáč tmavě hnědých ženských vlasů. To svědčilo, že na skále nad řekou, kam byla Divišková vylákána, došlo k urputnému zápasu. Závěrem soudní komise a následně provedené pitvy bylo, že jde o vraždu.

Výsledky jednotlivých osob pracujících ve mlýně Josefa Teplého vrchní strážmistr Brož zjistil, že krátce před zmizením Diviškové došlo ve mlýně k velké krádeži obilí, a právě Divišková pachatele krádeže při činu údajně viděla. To se zřejmě stalo důvodem, že musela být odstraněna.

Dle zaměstnavatelů, manželů Teplých, byla Anna Divišková poctivá, šetrná, spolehlivá a řádná hospodyně, která nevyhledávala žádných zábav a s nikým kromě sourozenců a příbuzných neudržovala styky. Má dva bratry, kteří slouží kdesi na Slovensku u četnictva. To bylo zřejmě důvodem obav pachatelů krádeže obilí ve mlýně, kteří se báli svého prozrazení, a proto se rozhodli nepohodlné svědkyně zbavit.

Pátrání po pachateli jak krádeže obilí, tak úkladné vraždy Anny Diviškové, stejně tak po ženě dlouhých tmavě hnědých vlasů, která by mohla mít s její vraždou něco společného, zůstalo bez sebemenšího výsledku. To i přes skutečnost, že byly po okolních četnických stanicích rozeslány pátrací oběžníky.

Koncem měsíce května 1924 mlýn Josefa Teplého dokonce vyhořel. V okolí se šířily zvěsti, že požár byl založen zločinnou rukou. Ani v tomto případě se četnictvu nepodařilo žháře vypátrat.

Dnem 1. června 1924 byli po úspěšném odsloužení roční doby na zkoušku oba mladí četníci přijati do definitivního stavu četnictva a byli povýšeni na strážmistry.

I po letech svůj první případ, který bohužel zůstal nevyřešen, vedli v patrnosti. Štěstí se na ně usmálo až po více než pěti letech, počátkem srpna 1929.

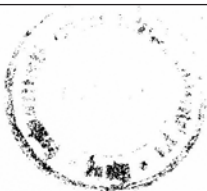
Strážmistr Jirků totiž od jedné důvěryhodné osoby zjistil, že odstranění nepohodlné svědkyně i zapálení mlýna má na svědomí jistý muž z Vamberka spolu se svojí současnou manželkou. Do mlýna Teplých jezdil s obilím k semletí a koncem února 1924 spáchal ve mlýně velkou krádež obilí, při níž byl Divíškovou spatřen. To bylo důvodem, proč ji vylákal na schůzku na skále nad řekou Zdobnicí, odkud ji s jeho tehdejší milou a současnou manželkou po urputném zápasu shodili do řeky.

Po domluvě s velitelem pátrací stanice u okresního četnického velitelství v Hradci Králové vrchním strážmistrem Jaroslavem Šiktancem došlo k zatčení obou osob. To provedli v součinnosti s kolegy z četnické stanice Vamberk právě strážmistři Gleisner a Jirků a tím pádem po více než pěti letech uzavřeli svůj první případ v četnické kariéře.

Královéhradeckou pátračkou bylo postupně zatčeno dalších šest osob zapojených do krádeží obilí a zapálení mlýna Josefa Teplého v Pekle. Všichni byli dodáni do vyšetřovací vazby ve věznici krajského soudu v Hradci Králové, kde jim bylo tamní pátrací stanicí dokázáno spáchání řady krádeží, a dokonce i několik loupeží v politických okresech Rychnov nad Kněžnou a Žamberk.

Zatčená žena se snažila tvrdošíjně popírat svoji účast na smrti Anny Divíškové. Byla však usvědčena chomáčem vlasů nalezených ve dlaní své oběti, který byl uložen ve spisovně slatinské četnické stanice.

Slovenští četníci bratři Divíškové dopisem poděkovali svým kolegům z četnické stanice Slatina nad Zdobnicí za vyřešení případu a za to, že strůjci smrti jejich sestry Anny byli, byť po letech, pohnáni před světskou spravedlnost.

Pokyny
pro
službu pátrací a daktyloskopickou
bezpečnostních orgánů.

Sestavili

kapitán Josef Povondra,
správce četnického oddělení u poznávacího úřadu policejního ředitelství
v Praze

a
kapitán Oldřich Pinkas,
přidělený 13. oddělení ministerstva vnitra.

Schváleno ministerstvem vnitra výnosem ze dne 29. července 1922
č. 540j5-13 jako služební a učební pomůcka pro četnictvo.

1922

J. Gusek, nakladatelství v Kroměříži,
knihkupectví, knihtiskárna a sklad tiskopisů pro četnictvo.
Odborné knihkupectví pro četnictvo a stráž bezpečnosti.